De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* N°. 124).

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseeren aan de **REDACTIE**, Abonnementen en Advertentiën aan de **ADMINISTRATIE** van **De Heraut**, Warmoesstraat 106, Amsterdam.
Inzendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 ure worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 10 Maart 1889. N°. 585.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden *f* 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureel 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureel, Warmoesstraat 106, te Amsterdam.
Advertentiën: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elken regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verslagen van Vereenigingen 10 Ct. per regel.

De Heidelbergsche Catechismus.

ZONDAGSAFDEELING XXI.
Van de Verkiezinge Gods.

III.

Maar gij zijt een uitverkoren geslacht. 1 Petr. 2:9.

Veel misverstand zou in het stuk der Eeuwige Verkiezing voorkomen zijn, indien men ernstiger rekenschap had gehouden met het veelzeggend feit, dat de Heere niet enkele losse, op zichzelf staande personen, maar *een volk* heeft verkoren, een *geslacht*, een *lichaam* onder een *Hoofd*, een geestelijk *organisme*.

Dat dit zoo is, blijkt uit drie feiten.

Vooreerst *uit het volk van Israël*.

Uit heel het Oude Testament blijkt namelijk, dat Israëls volksverkiezing de Eeuwige Verkiezing tot zaligheid *afschaduwde en verzinbeeldde*. Telkens en telkens wordt in de Heilige Schrift op de *verkiezing* van Israël gedoeld; niet als op de verkiezing van enkele personen, maar als geldende de verkiezing van *heel het volk*. Niet van het volk in een verre toekomst, maar van het volk in *heel* zijn bestaan, al de eeuwen door, tot op het oogenblik van zijn tijdelijke verwerping.

Uitverkoren was heel het volk als zoodanig, niet naar de individuën, maar als *volksgeheel*. En de tegenstelling is dan ook nooit: U heb Ik uitverkoren en niet Socrates of Plato; maar: U, o, volk van Israël, heb Ik uitverkoren, en niet *de volkeren der heidenen*. Altoos staat *het* volk tegenover *de* volkeren. Israël tegenover de heidensche natiën. Voortdurend is het het *zaad Jacobs* staande tegenover de volkeren van rondsom.

Deze verkiezing van Israël als volk is *niet* eene verkiezing tot zaligheid. Dit kan niet, omdat hieruit volgen zou, dat dan elk Jodenpersoon tot op de komst des Heeren een erfenisse had moeten hebben onder de heiligen.

Op eeuwige zaligheid wordt, zoo dikwijls Israëls verkiezing als volk ter sprake komt, dan ook *nooit* gedoeld. Het is het volk, dat verkoren is om 's Heeren eigendom te zijn, om zijn naam te dragen, om verrijkt te worden met zijn geboden en inzettingen, maar ook om voorts zijn heilschat geheel in *tijdelijken, aardschen* zegen te zien opgaan. Het ontvangt een land „overvloeiende van melk en honig", het zal „de landpalen zijner vijanden erfelijk bezitten", hetzal rekenen kunnen op „den uitgestrekten arm" des Heeren, en achter het schild zijner Almachtigheid veilig zijn.

Maar hoe mild ook *de zegen* vloeie, of bij afval en ontrouw *de vloek* dreige, beide, zegen en vloek, blijven geheel in het *tijdelijke* besloten, en de *eeuwige* verdoemenis of *eeuwige* zaligheid komt er niet in voor.

Deze volksverkiezing *was* dus niet eene verkiezing tot zaligheid, maar *schaduwde de verkiezing tot zaligheid af*. En dat wel op zulk een wijs, dat de verkiezing tot zaligheid reeds lang werkte *eer Israël optrad*; toen lange eeuwen bijna uitsluitend door de bedding van Israël heenvloeide; en straks, als Israël zijn volkseere op Golgotha wegwerpt, zich uitspreidt onder alle volkeren.

Uit en onder die volken echter schept en vormt de eeuwige verkiezing tot zaligheid Gode *een nieuw en eigen volk*, dat niet slechts in figuurlijken, maar in zeer eigenlijken zin, als *het* volk des Heeren van het Paradijs af bestaat, en dit *volk* des Heeren nu was in het volksbestaan van Israël verzinnebeeld.

Het tweede feit, waarop we wijzen is *de zake des Verbonds*.

Het *Verbond* is in de Heilige Schrift nergens een soort vriendschapsbetrekking als tusschen twee enkele personen. Dat zou ook geen verbond zijn. Overdrachtelijk, en bij manier van spreken, kan men dit wel zoo zeggen, en zoo vertellen jongens op school u al, dat ze nu met dezen of dien knaap een verbond hebben gesloten; maar hierbij voelt ieder terstond, dat dit onjuiste grootspraak is. In eigenlijken goeden zin, kan alleen een vorst of een machtige der aarde, die zeggenschap heeft om door zijn bedingen *anderen* te verbinden, een verbond sluiten. Zoo sluiten keizers en koningen een verbond voor de bescherming van hun rijken. Zoo sloten de Zwitsersche helden een verbond om hun vaderland te bevrijden. Zoo de Edelen die, hun landzaten ten beste, Spanje wilden weerstaan.

En zoo nu is het ook in de Heilige Schrift. Het Verbond Gods met zijn uitverkorenen is nooit een verbond met A of B hoofdelijk, maar altoos een verbond met Abraham en *zijn zaad*; een verbond met Israël en *al zijn geslachten*; een verbond met David en met zijn erven op den troon *na hem en in zijn qualiteit van koning*. Dit verbond is dan ook ondenkbaar zoolang ge u de uitverkorenen als verspreide eenlingen denkt, en verkrijgt eerst kracht, zoo ge ze saamgevat ziet onder hun Verbondshoofd en Heere. En dat deze saamvatting onder hun Verbondshoofd, niet is een saamvatting *nadat* ze bekeerd zijn, maar eer er ook maar van verre van bekeering sprake kon zijn, dat ziet ge aan de jonge kinderen, dat predikt u de heilige Doop, dat toont u de band der geslachten, dat ligt in heel het begrip van een „zaad der kerk"; en staat, doordien we van eeuwigheid *„in Christus* verkoren zijn", onherroepelijk vast.

Eindelijk het derde feit, waarop gelet dient is: *de redding der wereld*.

„Alzoo lief heeft God *de wereld* gehad, dat Hij zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe!" De Middelaar heet: „het Licht *der wereld*." Het Lam Gods „draagt de zonde *der wereld*." Christus heet „de Zaligmaker *der wereld*." (Joh. 4:42). Hij zal zijn vleesch en bloed geven „voor *het leven der wereld*." „De val van Israël is," zegt Paulus, „de rijkdom *der wereld*" (Rom. 11:12), en zijn verwerping „de verzoening *der wereld*." „God was in Christus *de wereld* met zichzelven verzoenende." Dientengevolge is Christus een verzoening, »niet alleen voor onze zonden, maar voor de zonden *der geheele wereld*." En de eindelijke triomfkreet bij de wederkomst des Heeren zal zijn: „Nu zijn de koninkrijken *der wereld* geworden onses Gods."

Hieruit met de Arminianen van alle gading af te willen leiden, dat de genade *niet* particulier en dus het heil van Christus bestemd zou zijn voor *alle menschen*, is natuurlijk ongerijmd. Duidelijk toch kent de Heilige Schrift tweeërlei soort beteekenis van het ééne woord *wereld*. Eenerzijds komt *wereld* voor als *begrip van Gods Schepping*, toen Hij hemel en aarde schiep, en in zooverre heeft God zijn eigen wereld, zijn eigen werk, zijn eigen Schepping lief; lief ook nog in haar ontredderden en verloren toestand; zoo zelfs, dat Hij haar nooit prijsgeeft, maar straks herschept in nieuwen luister. Maar ook anderzijds komt *wereld* voor als de *tegen God vijandige macht*, die Hem zijn Schepping hoopt te ontrooven, en dan is ze voorwerp niet van Gods liefde, maar van Gods toorn en verbolgenheid.

Zoo staat het tegenover elkander. „Alzoo lief heeft God *de wereld*." En daartegenover: »Hebt de wereld *niet* lief." Zoo ook: „God was in Christus de wereld met zichzelven verzoenende." En daartegenover, »dat heel de wereld *in het booze ligt*." Of wilt ge, dat „Christus een verzoening is voor de zonde der geheele wereld", en daartegenover: „Ik bid *niet* voor de wereld."

Deze tegenstelling te willen wegcijferen is blindemanswerk. Dat is de Heilige Schrift op hoogst oneerbiedige wijze met zichzelve in tegenspraak brengen. Zoo doet een man niet die in de wegen zijns Gods staat, maar knutselt de eigendunkelijkheid, die niet buigen wil voor de mysteriën van het heilgeheim.

Toch wordt daarom het rijke woord: „Alzoo lief heeft God *de wereld* gehad", nog op verre na niet in zijn diepte uitgeput, door te zeggen: „De wereld beteekent hier *de uitverkorenen*." Neen, om dit woord te verstaan, moet ge er u rekenschap van geven, waarom dan „de uitverkorenen" hier met dien vreemden titel van »de wereld" worden aangeduid. En wat blijkt dan? Dit immers, dat de uitverkorenen hier in rechtstreeksch verband met de „Schepping" worden gesteld; evenals Paulus elders den eersten en tweeden Adam en straks den „aardschen" met den „geestelijken mensch" in verband zet God schiep een wonder heelal, met deze kleine wereld tot middelpunt; en op deze kleine wereld schiep Hij ons menschelijk geslacht, niet als een vreemden bewoner, maar als een geslacht, dat heel de schepping dezer wereld in zijn lichaam en in zijn natuur saamvatte, droeg en vertoonde. Dat geslacht der menschen schiep Hij als een rijk en heerlijk organisme, en lei in dit ons geslacht de schatten van zijn Beeld, en daarmeê al de heerlijkheden van een huislijk, maatschappelijk, zedelijk, denkend en voorindrukken van schoonheid vatbaar leven. Zoo hoorde die wereld bij den mensch. Dat menschelijk geslacht droeg geheel die wereld aan zich, gelijk een oester zijn schelp of eenig ander weekdier zijn schaal. Vrage dus, of God de Heere na den val, deze zijn heerlijke schepping, dat menschelijk geslacht met al de schatten van zijn Beeld, kortom *deze zijn wereld* prijs gaf, om na haar wegwerping, een geheel *nieuw iets* te scheppen uit en voor de uitverkorenen. En hierop nu antwoordt de Heilige Schrift beslist ontkennend. Zoo leerde het wel de Wederdooper, en ten deele ook de Methodist, maar niet wie door de Heilige Schrift ook in zijn *denken* gereformeerd is. Zulk een toch weet, dat God *niet* liet varen het werk zijner handen; dat Hij zijn prachtige schepping *niet* prijs gaf; dat Hij ons geslacht *niet* als een mislukt kunstproduct in de hel der vernietiging en der verdoemenis liet wegglijden; en deze zijn wereld *niet* als voortaan onbruikbaar van zich stiet. Maar integendeel, dat Hij die wereld liet, zoo liefhad, omdat ze *zijn* schepping, *zijn* maaksel, *zijn* kunstwerk was, dat Hij zijn eengeboren Zoon voor haar gaf, en door al de schriklijke worsteling heen toch *zijn* schepping triomfeeren deed, door te *her*scheppen en niet *nieuw* te scheppen, en alzoo zich te betoonen een *Behouder van zijn eigen wereld*.

Vergelijkt ge dus de menschheid, gelijk ze uit Adam opgroeide, bij een boom, dan zijn de uitverkorenen niet blaadjes die van dien boom worden afgeplukt, om er een lauwerkrans voor Gods glorie uit te vlechten, terwijl de boom zelf gekapt, ontworteld en ten vure gedoemd zou worden; maar juist omgekeerd zijn de verlorenen de takken, twijgen en bladen die van den stam der menschheid afvallen, en alleen de uitverkorenen blijven er aan zitten. Niet heel de stam gaat in de hel, om slechts enkele goudblaadjes in de zalen des eeuwigen lichts te strooien. Maar omgekeerd de stam, de boom, het geslacht, de menschheid, de wereld wordt behouden, en wat verloren gaat, raakt van dien stam af en verliest zijn organischen samenhang.

Alles is het uwe, sprak de heilige apostel, d. w. z. niets uit de schatten van zijn Beeld die Hij in ons geslacht gelegd had, is voor de hel. En zoo nu komen dus de uitverkorenen voor, niet als de twijgen en takken die afgehouwen worden, maar juist als degenen die gespaard worden. *Hunner* is de straks herschapen wereld. *Zij* zullen het aardrijk beërven.

Voegen we deze drie feiten nu saam: 1°. dat de Verkiezing tot zaligheid afgeschaduwd en verzinbeeld was in de *volksverkiezing* van Israël; 2°. dat alle verkiezing in een *Verbond* plaats greep, en dat alle verbond des Heeren niet met de enkelen, maar steeds met allen saam onder hun Hoofd gesloten is; en 3°. dat God uit zijn uitverkorenen geen *nieuwe* wereld formeert, maar door *herschepping*, juist krachtens zijn uitverkiezing, zijn oorspronkelijke *wereld* liefheeft, terugbrengt, handhaaft en redt; — dan blijkt reeds hieruit overtuigend, dat de Uitverkiezing geen uitlezing van enkele losse personen is, maar de uitverkiezing van een *volk Gods*, van een koninklijk *priesterdom*, van een heilig *geslacht*; kortom van *zijn kerk*, door alle eeuwen heen als één geheel gedacht.

Wel, en dit spreekt vanzelf, grijpt er een *vergadering*, een *saamvergadering* van Gods uitverkorenen plaats, en kan het voor ons menschelijk bewustzijn niet anders, of wij zien éénling na éénling ten leven komen; maar zoo gaat het aan de stengels van de bloemplant eveneens. Sterft met den herfst alle blad en bloem weg, en komt met de lente het nieuwe leven weder uit, dan zien we ook aan die plant hier een knopje en daar een knopje uitbotten, en komt elk blaadje en bloempje op zichzelf voort, en naderen ze eerst bij het uitbotten en uitgroeien tot elkander, om eerst alzoo heel de plant als een schoon geheel van blad en bloem te doen prijken. Maar al zien we met ons oog op die manier elk knopje afzonderlijk uitbotten en zich ontplooien, en eerst daarna tot de andere blaadjes en bloesems naderen, toch weet de kenner zeer wel, *dat dit slechts schijn is*. Immers *in den wortel* van die plant waren deze blaadjes en bloemen reeds saam geweest. Ze komen alle uit dien ééneu wortel op en door denzelfden stengel schoot het levenssap opwaarts dat ze deed ontluiken.

En zoo nu ook is het hier. Wij *zien* wel elk kind van God op zichzelf uitbotten en ontluiken, maar de geestelijk ingeleide weet toch zeer goed, dat al deze uitverkorene kinderen des Heeren, die achtereenvolgens elk op hun plek uitbotten en hun bloem ontplooien, om eerst daarna vergaderd te worden, vooraf reeds één zijn geweest en saam zijn geweest in den wortel Isaï en uit het ééne Lichaam voortkomen.

Dit beeld van het Lichaam *beslist* dan ook de zaak. Ieder weet dat een lichaam niet gevormd wordt doordien men een arm en een been, een oog en een oor saamvergadert en in elkaar zet, maar dat alle deelen en leden des lichaams uit de ééne kiem van het lichaam opkomen. En overmits nu de Heilige Geest opzettelijk het beeld *des lichaams* bezigt om ons den samenhang van de uitverkorenen onderling en saam onder hun Hoofd uit te drukken en klaarlijk voor oogen te stellen, zoo wordt hierdoor ten volle onze voorstelling bevestigd, dat de uitverkorenen *niet* als eenlingen worden saamgeraapt en tot een pijlbundel saamgebonden, maar dat ze in hun Wortel, *reeds eer ze uitkomen*, een organische eenheid vormen; en, als ze straks ook uitwendig in eenheid saamgroeien, uitwendig slechts die diepe, oorspronkelijke eenheid schitteren doen, die ze in Christus reeds van voor de grondlegging der wereld bezaten.

Vandaar de stellige en doorgaande leer der Heilige Schrift, waarop onze vaderen steeds zoo sterken nadruk leiden, dat alle uitverkiezing *in Christus* is. »Ze zijn gezegend met alle geestelijke zegeningen in den hemel *in Christus*." „Hij heeft ons uitverkoren *in hem* van voor de grondlegging der wereld." „Hij heeft ons te voren verordineerd tot aanneming tot kinderen *door Christus Jezus*." „Ze zijn toen Christus opstond, *in hem* opgestaan." „Ze zijn *met Christus* gezet in den hemel." „Hun leven is *met Christus* verborgen in God". Ze hebben noch eigen wijsheid, noch eigen gerechtigheid, noch eigen heiligheid, maar „*Christus* is hun gegeven van God tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en volkomen verlossing."

Zoo dringt dus het aanbiddelijk werk der *Verkiezing* in het heerlijk werk der *Schepping* in. God de Heere verkiest in zijn vrijmachtig welbehagen een *geslacht*, een *volk*, een *lichaam*, een *kerk*, waarin eens zijn glorie zal schitteren, en dit volk en dit lichaam verkiest Hij *in Christus*.

In dien zin heet dan ook Christus *de Uitverkorene*. Niet, gelijk het op het laatst der vorige eeuw ten onrechte wierd voorgesteld, alsof zekere „man Jezus" als één der uitverkorenen, zij het ook als de uitnemendste, bij de overige uitverkorenen *bij* zou komen. Nergens toch leert de Heilige Schrift dat de Zone Gods een „man Jezus" heeft aangenomen. Zoo leerden het wel allerlei Doceten en Gnostieken. Maar de Heilige Schrift, en op grond van de Heilige Schrift, de kerk, leerde steeds

---

Getuigenis eens Afrikaans.

II.

Des avonds, als ik bezig was met het lezen en overdenken van het 4de hoofdstuk van de Handelingen der Apostelen, het twaalfde vers, onder een levendige vertegenwoordiging der eeuwigheid en overweging van mijn vorig gedrag, begon ik in het eerst te denken, dat ik zedig geleefd en dus goeden grond had om te gelooven, dat ik deelhad aan de Goddelijke gunst. Dan op ditzelfde stuk doordenkende en niet wetende, of de zaligheid te verkrijgen ware, gedeeltelijk om onze goede werken, dan wel eeniglijk als een vrijgunstig geschenk van God, behaagde het den Heere, terwijl ik hierover zeer was aangedaan, de heldere stralen van zijn hemelsch licht in mijne ziel te doen dalen en als in één oogenblik het deksel van mijn verstand weg te nemen. Nu beschouwde ik klaarlijk, door het oog des geloofs, den Verlosser als op Golgotha gekruisigd. De Schrift werd mij nu een onverzegeld boek. Ik zag mijzelven als een zondaar, veroordeeld door de wet, welke met al hare kracht op mijn geweten kwam. En het gebod komende, werd de zonde levendig, en ik stierf. Ik beschouwde den Heere Jezus Christus in zijne vernedering, beladen met mijne zonden en schuld. Toen zag ik duidelijk in, dat door den eersten Adam de zonde gekomen was, en door den tweeden Adam, de Heere Jezus Christus, allen, die de zaligheid verkrijgen moeten, levend gemaakt worden. Het werd mij op dien tijd gegeven te verstaan, wat het is, wedergeboren te worden. Ik zag de waarheid in van hetgeen de apostel Paulus schrijft in het achtste hoofdstuk van zijn brief aan de Romeinen; alsook de betamelijkheid der leer van Gods besluiten naar zijn eeuwig en onveranderlijk voornemen. Het Woord Gods was zoet voor mijn gehemelte, ja zoeter dan honig en honigzeem. Christus werd aan mijne ziel ontdekt, als boven alles dierbaar.

Deze zalige oogenblikken waren mij als een leven uit den dood, en als hetgeen de apostel noemt de eerstelingen des Geestes. Het was onuitsprekelijk. Thans werden al de voornaamste lotgevallen van mijn leven, van den dag af, dat ik uit mijn ouderlijk huis was weggevoerd, zoo levendig aan mijn geest vertegenwoordigd, alsof die pas gebeurd waren. Ik merkte daarin op, hoe Gods onzichtbare hand mij geleid en beschermd had, toen ik Hem niet kende. En tot heden toe sloeg 's Heeren oog mij gade, ofschoon ik Hem niet in erkentenis hield.

Deze goedertierenheid Gods maakte mijn hart week. Als ik mijn diep ellendigen staat en mijne onwaardigheid beschouwde, weende ik, ziende hoeveel ik verschuldigd was aan vrijmachtige genade. Nu werd ik gewillig gemaakt om door Jezus Christus, den eenigen Borg van zondaren, behouden te worden, en op niets, buiten Hem, te vertrouwen ter zaligheid.

Het *eigen ik* werd nu hatelijk in mijn oog, en mijn goede werken hadden al hunne waardij verloren; want het is God, die in ons werkt, beide het willen en het werken, naar zijn welbehagen. Het is mij niet mogelijk uit te drukken, wat ik op dien tijd gevoelde. Het was blijdschap in den Heiligen Geest. Ik ondervond een verbazende verandering. Het angstig en drukkend gevoel mijner zonden, de schrik voor den dood en de helsche verdoemenis, welke mij tevoren zoo ondragelijk waren, verdwenen nu; en ik beschouwde integendeel den dood als mijn besten vriend op aarde. Mijne aandoeningen van droefheid en blijdschap waren zoo sterk, als ik geloof, dat zelden ondervonden worden. Ik smolt in tranen, en zeide: »Wie ben ik, dat God dus op mij, den snoodsten der zondaren, gunstig wilde nederzien!" Ik gevoelde een teedere bezorgdheid voor mijne moeder en vrienden, hetwelk mij stof gaf, om met nieuwen ijver tot God voor hen te bidden, terwijl ik een diep inzicht had in den jammerlijken staat van onbekeerde menschen, die zonder God en zonder hope in de wereld leven.

Het behaagde Gode, den Geest der gebeden en smeekingen over mij uit te storten, zoodat ik overluid, door blijde lof- en dankzeggingen zijn allerheiligsten naam mocht verheerlijken en prijzen. Uit de kajuit gaande, vertelde ik aan eenigen van het volk, wat de Heere aan mijne ziel gedaan had. Dan, helaas! wie kon mijn verhaal verstaan of gelooven? Niemand dan hij, aan wien de arm des Heeren geopenbaard was. Ik was hun barbaarsch, wanneer ik sprak van de liefde van Christus. Zijn naam was mij eene olie, die uitgestort wordt; Hij was waarlijk mijner ziele zoet; maar hun was Hij een rots der ergernis. Ik achtte mijn geval zeer zonderling te zijn; en elk uur scheen mij een dag, door het verlangen om te Londen te komen, en aan sommigen de wonderen van Gods liefde, aan mij betoond, te vertellen, en ons te vereenigen in gebeden tot Hem, wien mijne ziel liefhad en naar wien zij dorstte. De aandoeningen van mijn gemoed waren ongemeen en gansch onuitsprekelijk. Thans was de Bijbel mijn eenige metgezel en troost. Ik achtte dien zeer hoog, en dankte God, dat ik in staat was, om zelf daarin te lezen, en niet genoodzaakt, om door menschelijke vonden en ingevingen mij te laten slingeren. Zoo dikwijls ik den Bijbel inzag, kwam mij alles als nieuw voor; en vele plaatsen daarin werden aanstonds, tot mijn troost, aan mijn gemoed toegepast; want ik wist, dat het woord der zaligheid tot mij gezonden was. Ik hield mij verzekerd, dat de Geest, door wien het Woord was ingegeven, mijn hart opende, om de waarheid te ontvangen, zooals ze in Jezus is; dat dezelfde Geest mij bekwaam maakte, om de beloften, die mij zoo dierbaar waren, door het geloof te omhelzen, en te gelooven tot zaligheid mijner ziel. Ik was bewust, door vrije genade, deel te hebben aan de eerste opstanding en verlicht te zijn geworden met het licht der levenden (Job 33:30). Ik verlangde iemand te mogen ontmoeten, met wien ik spreken kon. De volgende dierbare beloften, onder vele andere, werden met kracht aan mijn gemoed toegepast: »Al wat gij begeeren zult in het gebed, geloovende, zult gij ontvangen." »Vrede laat Ik u; mijnen vrede geef Ik u." Ik zag den gezegenden Verlosser als de Fontein des levens en de Bron der zaligheid te zijn. Ik ondervond, dat Hij alles in allen was. Hij had mij geleid op een weg, dien ik niet geweten had en de kromme wegen recht gemaakt. In zijn naam richtte ik dan een Eben-haëzer op: »Tot hiertoe heeft mij de Heere geholpen." Dus werd ik, door het onderwijs van Gods Geest, bevestigd in de waarheden, waarin alleen de weg tot een eeuwig geluk voor den sterveling geopenbaard is, volgens de taal van den apostel: »De zaligheid is in geenen anderen. Want er is ook onder den hemel geenen anderen naam, die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden."

De Gaay Fortman.